

KONKURS NA POMNIK J. SŁOWACKIEGO WE LWOWIE

PROTOKÓŁ Z POSIEDZENIA SĄDU KONKURSOWEGO

Pierwsze posiedzenie odbyło się w dniu 19. XII 1926 o godz. 11 rano, drugie w dniu 20. XII 1926 w sali Muzeum Przemysłu Artystycznego. Obecni pp. wiceprezydent Chłamtacz Marcei, jako delegat Prezydium m. Lwowa, prof. Laszczka Konstanty, jako delegat Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, prof. Józef Czajkowski, jako delegat Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie, Tymoteusz Sawicki, jako delegat Min. W. R. i O. P. Depart. Sztuki, Eugenjusz Czerwiński i Henryk Zaremba, jako delegaci Związku Plastyków we Lwowie, jako delegaci Komitetu budowy pomnika pp. dr. Hahn Wiktor, dr. Hartleb Kazimierz i prof. Tarnawski Władysław. W miejsce prof. W. Minkiewicza wszedł mocą uchwały Komitetu Konkursowego prez. Höflinger Tadeusz, wiceprezes Komitetu. Posiedzenie Komitetu zagaja przew. Komitetu prof. Hahn, który kreśli dzieje budowy pomnika i dziękuje przybyłym panom delegatom. Komitet następnie ukonstytuował się, obierając przewodniczącym prof. W. Hahna, sekretarzem p. Hartleba. Z kolei przyjęto regulamin Sądu Konkursowego.

W dyskusji poddano rozpatrzeniu interpretację par. 9 warunków Konkursu, który to paragraf w ten sposób zgodnie wyinterpretowano, iż muszą bezwzględnie być przyznane i wypłacone trzy nagrody z nadesłanych projektów.

Z kolei przystąpiono do samego przewodu konkursowego, celem wydania swego osądu. Ogółem nadesłano na konkurs prac 24, a w szczególności prace opatrzone godłami: Skala, Alina, Tatry, Lech, Wieszcz, Żórawie, Wawel, Król Duch, Weneda, Skarb, Tempi passati, Res, Vis, Król Duch 7, Król Duch 100, Ty i ja, Silva, Krakus, Świt, Wisła, Porfir I, Porfir II, Kalin, Piaskowiec. Z powyższych projektów wyeliminowano w dwukrotnym głosowaniu prac 19, jako nienadających się do rozpatrywania z powodu małych lub zgoła żadnych walorów artystycznych. Wybrano natomiast projektów 5 do rozpatrzenia szczegółowego, a mianowicie projekty opatrzone godłami: Wieszcz, Ty i ja, Res, Piaskowiec i Żórawie. Po obszernej dyskusji rozpoczęto głosowanie po myśli wniosku del. Sawickiego, który brzmiał: »głosujemy nad 5 projektami po kolei, o przyznaniu nagród trzech i ich kolejności rozstrzyga względna ilość głosów. Głosowanie odbyło się kartkami, przyczem każdy głosujący wypisał kolejno godła trzech prac jako kolejność nagród. Kartki opatrzone były nazwiskami głosujących.

Głosowali pp.:	Czajkowski:	Żórawie, Res, Piaskowiec,
"	Czerwiński:	Żórawie, Res, Piaskowiec,
"	Sawicki:	Żórawie, Res, Piaskowiec,
"	Chłamtacz:	Żórawie, Res, Piaskowiec,
"	Laszczka:	Żórawie,
"	Hahn:	przeciwko wszystkim,
"	Hartleb:	przeciwko wszystkim,
"	Tarnawski:	przeciwko wszystkim,
"	Höflinger:	wstrzymuje się od głosowania,
"	Zaremba:	Żórawia, Res.

Wobec tego projekt Żórawie otrzymał głosów 6, Res 5, Piaskowiec 4, przy bezwzględnej większości głosów 6, przy wstrzymującym się jednym głosem. Motywy przyznania tych nagród były następujące: Projekt nagrodzony pierwszą nagrodą (3000 zł.) wyróżnia się w wysokim stopniu od wszystkich nadesłanych prac swojemi walorami artystycznymi, świeżością koncepcji i polotem. Przy ewentualnem wykonaniu należałoby zwrócić uwagę na architektoniczne ustosunkowanie trzonu i podstawy do reszty pomnika.

Nagroda II (1500 zł.). Przy prostocie i szlachetności ujęcia całości istnieją pewne braki architektoniczne.

JAN SZCZEPKOWSKI

KONKURSOWY PROJEKT POMNIKA J. SŁOWACKIEGO
WE LWOWIE

(I nagroda)

Nagroda III (1000 zł.). Posiada zalety zwartości kompozycji.

Ponadto z pozostałych dwóch projektów, projekt oznaczony godłem: Ty i ja, wykazuje brak związania całości w jednolitą bryłę plastyczną. Projekt pod godłem: Wieszczy, przy pewnym rytmie całości banalność figury.

Po otwarciu kopert okazało się, iż autorem projektu pod godłem Żórawie jest p. Szczep-

JÓZEF STARZYŃSKI I JÓZEF RÓŻYCKI

KONKURSOWY PROJEKT
POMNIKA J. SŁOWACKIEGO
WE LWOWIE

(II nagroda)

kowski Jan z Warszawy, projektu Res pp. Starzyński Józef i Rożycki Józef obaj ze Lwowa, projektu Piaskowiec p. Goliński Jan z Warszawy.

W końcu delegat Min. W. R. i O. P. p. Sawicki proponuje, aby protokół Sądu Konkursowego był doręczony wszystkim uczestnikom Sądu, a ponadto powiadamia, iż sam projekt budowy pomnika musi być przedłożony Min. W. R. i O. P. do zatwierdzenia.

Na tem przewodniczący zamknął posiedzenie.

We Lwowie, dnia 20 grudnia 1926 r.

Dr. Wiktor Hahn mp. przewodniczący, Dr. Kazimierz Hartleb mp. sekretarz, Konstanty Laszczka mp., Józef Czajkowski mp., Tymoteusz Sawicki mp., Władysław Tarnawski mp., Henryk Żaremba mp., Dr. Marceł Chłamtacz mp., Tadeusz Höflinger mp., Eugenjusz Czerwiński mp.

* * *

JAN GOLINSKI KONKURSOWY PROJEKT POMNIKA J. SŁOWACKIEGO WE LWOWIE
(III nagroda)

Konkurs na pomnik Juliusza Słowackiego we Lwowie przyniósł zawód na całej linii. Wystawa nadesłanych projektów w hali Muzeum Przemysłowego robi wrażenie przygnębiające. Gdyby się na tej podstawie miało sądzić o stanie współczesnej rzeźby polskiej, musiałoby się przyjść do przekonania, że znajduje się ona w najgłębszym upadku i desorjentacji. Z chwilą, gdy się okazało, że tradycjami rzeźby barokowej żyć dalej nie można, rzeźbiarzom zabrakło zupełnie inwencji. Uderzający jest zanik zmysłu monumentalności, bez którego do tworzenia pomnika przystępować nie można. W wszystkich tych pomysłach widać tragicznie bezskuteczne poszukiwanie nowej formy i nowego wyrazu. Rodin, Bourdelle, impresjonizm w stylu pomnika Chopina dłuta Szymanowskiego, archaizm grecki, kubizm, dziwaczny ultranaturalizm, który z natchnienia Słowackiego robi jakiś przykry taniec św. Wita — oto szereg wizyj iście dantejskiego kręgu.

Ze wszystkich prac tych wyróżnia się projekt Jana Szczepkowskiego, słusznie odznaczony pierwszą nagrodą. Projekt ten ma tę zaletę, że posiada dobry masywny cokół w kształcie niskiego trójkątnego filaru, z udatnie stylizowanym fryzem żórawi u szczytu.

Niestety figura Słowackiego pozostawia wiele do życzenia i musiałaby być z gruntu przerobioną, o ile projekt ten miałby być wykonany. Po za tem słabą stroną jego jest to, że obli-

czony jest ściśle na widok frontalny, nie może stanąć na wolnym placu, bo z tyłu i z boków daje po prostu martwą ścianę.

Bez porównania niżej stoją następane dwa nagrodzone projekty. Projekt p. p. Józefa Różyckiego i Józefa Starzyńskiego (II nagroda) jest wzruszająco sentymentalny i grzeczny. Na cienkim, gładkim, czworograniastym słupie przykląkł sobie milutki Słowacki na jedno kolano, a z ramion wyrastają mu skrzydełka. O takim Słowackim śnić może tylko panienka najwyżej z trzeciej gimnazjalnej.

U p. Jana Golińskiego (III nagroda) Słowacki jest dla odmiany ogromnie wojowniczy i wyzywający. Ma gołe nogi i pierś, resztę ciała zasłania stylizowana tunika, a przysiadł sobie bardzo niewygodnie na kubizowanych zygzakach, wśród których zgubiła się też jego lewa ręka, oparta, zdaje się, na formistycznej harfie, z poza której wygląda kawałek tarczy słonecznej. Możeby to i uszło, gdyby pomnik miał przedstawiać Achillesa z teatru Bogusławskiego w interpretacji Zbigniewa Pronaszki. Zresztą projekt pomyślany jest jako wypukłorzeźba wmurowana w ścianę jakiegoś gmachu, a więc nieodpowiada warunkom konkursu.

Trudno, konkurs nie udał się.

WŁADYSŁAW KOZICKI

JAN HRYŃKOWSKI

MARTWA NATURA (ol.)

(Z wystawy w Salonie Garlińskiego w Warszawie)